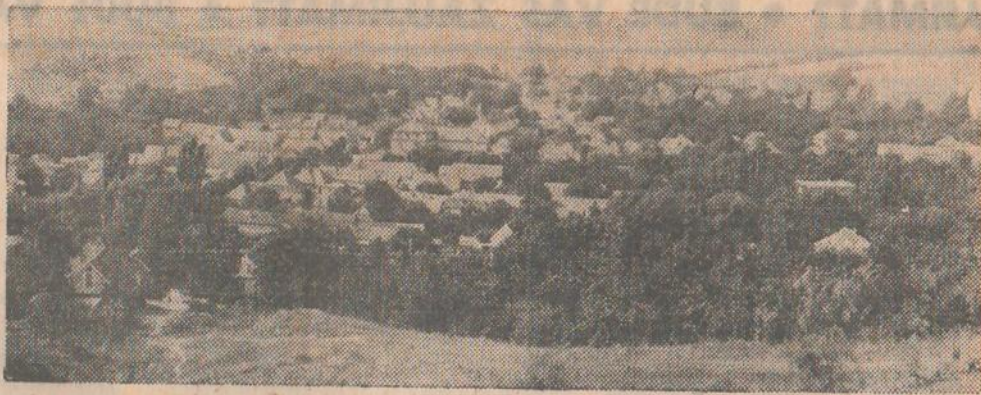

RODNÝM NAŠÍM KRAJOM

▲ Styria, ktorých v Hosti pozná doslova každý (zľava): predseda MNV Rudolf Komár, tajomník MNV Tomáš Červený, administratívna pracovníčka MNV Katarína Červená a podpredseda MNV Karol Belica.

Rodné Hostie, láska moja

Malebná dedinka Hostie leží v severovýchodnej časti Žitavskej pahorkatiny na úpätí Trábeča v doline hostianskeho potoka. Podľa starých kroník bola prislušenstvom Hrušovského hradu, ktorého zručanie sa ešte aj dnes vypínajú nad obcou a ktorý mal strážiť starú obchodnú cestu vedúcu z Pohronia do údolia Žitavy. Po prvý raz sa v písomnostiach spomína už v rokoch 1332 až 1337. Neskôr pripadla panstvu Topoľčianskemu a Kogelichovcom. Písomnosťami doložená je i skutočnosť, že v roku 1424 bolo v Hosti mýto, kde sa vyberalo clo za soľ. V roku 1613 obec dobyli Turci.

Zaujímavé je, že meno „Hostie“ dostalo obec už pred mnohými stáročiami. Iba Maďari si ho premenovali načas po svojom na Keresztúr. Slovenské pomenovanie pochádza od slova „host“, „hostia“ (v miestnom nárečí „hostie“, rovnako rodičie, chlapie atď.). Podľa povesti obec založili sluhovia pánov, ktorí prišli ako hostia a návštevníci k páňovi hradu Hrušov a zdržiavali sa tu dlhšiu dobu. Pán Hrušova dal pre týchto sluhov postaviť hostinec (údajne na mieste dnešnej školy). Mnohým z týchto sluhov sa toto miesto veľmi zapáčilo a pán Hrušova, pravdepodobne za preukázané služby, na ich žiadosť, dovolil sa im tu usadiť natrvalo a založiť dedinku.

Čas letel, stáročia sa striedali, a Hostie si ako štafetový kolík odovzdávali rôzni páni, magnáti, veľmoži. Tak napríklad kráľ Ľudovít ho daroval istému Júliusovi Topoľčianymu Mi-

kulášovi, potom sa raz dostalo i do rúk biskupa Jána Ostrihomského, potom Imricha Saapolyho atď. atď.

V roku 1720 mala obec mlyn a 19 daňovníkov, v roku 1828 104 domov a 715 obyvateľov. V 19. storočí tu pracovala píla, vyrábali šindle, dýhy, parkety. Po roku 1918 obyvateľstvo obce tvorili maloroľníci, stávorobotníci a baníci. Trpeli veľkou nezamestnanosťou. V čase hospodárskej krízy sa mnohí za prácu vysťahovali do USA, Francúzska a Belgicka.

Počas slávneho Slovenského národného povstania sa podstatná časť obce pridala k partizánom. V zime roku 1944 tu malo sídlo vyše 500 partizánov majora Sýkoru. Deväť občanov Hostia položilo životy v neľútostných bojoch. Na okolí operovala aj partizánska brigáda Genadija Dmitrijeviča Avdejeva, ktorý sa neskôr stal čestným občanom obce. Najstrašnejší deň Hostania začal 15. januára 1945, keď ich s veľkou silou prepádli fašistické hordy. Partizáni hrdinsky vzdorovali ale nakoniec pred presilou museli ustúpiť do hôr. V boji zahynulo veľa fašistických vojakov, preto ich veliteľ dal rozkaz obec vypáliť. Podarilo sa im však zničiť iba miestny hostinec. Mnoho Hostanov fašisti mučili a odviekli do zajatia. Po vyraňovaní obce rozozreli fašisti odtiahli.

Čas bol však už zrelý aby odtiahli z celej našej krajiny. Z východu sa už blížili osloboditelia a jedného jarného dňa ich s radosťou a so slzami v očiach privítali aj v Hosti. O tejto udalosti však píšeme v odseku nasledujúcom.

Milovými krokmi

Po oslobodení, keď sa začala politická situácia v Československu vyhracovať, zmýšľali obyvatelia Hosti vcelku pokrokovito. Niet divu. Veď základná organizácia KSČ tu mala vtedy 150 členov, a 20 z nich boli komunisti ešte z čias ilegality. Po prvom volebnom víťazstve Demokratickej strany na Slovensku sa základná organizácia trochu zmenšila, zbavila sa pochiebovačov a jej aktívna sila vzrástla, takže v roku 1948 už bola platným organizátorom a agitátorom novej pokrokového politiky. Ľudia sa začali mať lepšie. Ako z vody vyrástlo mnoho nových domov a životná úroveň neazdružateľne stúpala.

V roku 1957 bolo v obci založené menšinové jednotné roľnícke družstvo. V tom istom roku dedinku elektrifikovali. Bol to určitý kvalitatívny skok aj v myslení ľudí. Umožnilo to už v roku 1959 založiť celooberačnú JRD a inštalovať rozhlas. Od tej chvíle sa rozvoj obce rozbehol milovými krokmi. JRD naberalo na sile a s ním aj obec. Po voľbách v roku 1964 sa začalo s výstavbou budov miestneho významu, ako požiarnej zbrojnice, rekonštrukcie kultúrneho domu, výstavbou troch mostov, športového areálu, domu smútku, asfaltových ciest, materskej školy, amfiteátra, rekonštrukciou miestneho rozhlasu, elektrickej siete a jej rozšírením, a odvodnením hornej časti obce. V priebehu asi desiatich rokov zmenila obec svoju tvár, rozšírila sa a rozvíja sa naďalej. Mladí chodia dnes pracovať najmä do Galaxu, Zlaté Moravce, ale svoju rodnú obec neradi opúšťajú. Nečudo, je tu príjemné bývanie, a navyše spoločenské a kultúrne organizácie v dedine sa prikladne starajú o voľný čas občanov.

Dobrym príkladom sú každoročné festivaly dychových hudieb, ktoré sa konajú v amfiteátri. Festivalu sa zúčastňujú najlepšie vybrané dychové hudby okresu, a ako hosťujúci vystupuje pravidelne dychový súbor z družstevného okresu Kroměříž. Festival má svoju dlhoročnú tradíciu a každoročne sleduje toto podujatie niekoľko tisíc poslucháčov. V súčasnej dobe sa už pripravuje jubilejný XV. festival dychových hudieb. V dedine sú veľmi aktívne organizácie drobných obyvateľov, záhradkárov a ovocinárov. Mládežníci taktiež nezaošávajú a dlhoročné tradície tu má organizácia Zväzu protifašistických bojovníkov. Pod ich vedením bola vybudovaná v dedine pamätná izba, v ktorej sú sústredené dokumenty a rôzne predmety z praktickej histórie obce a čias pôsobenia štábu Nitrianskej partizánskej brigády priamo v obci a na jej okolí. K 20. výročiu SNP bola obec Hostie vyznamenaná prezidentom ČSSR pamätnou medailou a v roku 1975 jej bol udelený Rad červenej hviezdy. V obci bol vybudovaný pamätník na počesť padlým hrdinom SNP, a 210 občanov obce je držiteľom pamätných medailí k 20. výročiu SNP. To sú všetky skutočnosti, na ktoré sú tunajší občania veľmi hrdí.

NAJSTARŠÍ A NAJMLADŠÍ

Najstaršou občiankou Hostia je Pavlína MAGUŠINOVÁ. Už jej minulo 87 rokov. Keď sme ju navštívili, s paľicou v ruke sedela na podstiení pekného domčeka a pozorovala záhradu plnú ovocím ťažených stromov a pestrofarebných kvietky.

„Narodila som sa tu v Hosti, a po celý život som ich neopustila až na jeden prípad. Vtedy, v prvej svetovej vojne mi muža ranili a ja som ho išla

pozrieť do Budapešti. Zomrel pred šiestimi rokmi,“ informuje nás babka Magušinová a pokračuje: „Môj manžel Ondrej vo veľkej kríze za prvej republiky odišiel s viacerými za prácou do Ameriky. Celých deväť rokov ťažko robil v železiarňach v Detrote. I ja som ťažko robievala — pri okopávaní zemiakov, pri ťatve, vtedy ešte neboli také mechanizmy.“

Manželka Magušinovej má tri deti, Ondreja, Kamítku a Helenku, z ktorých však už nik nežije. Teraz býva u vnuka Herberta a nevesty, ktorí sa o ňu vzorne starajú. Herbert pracuje v zlatomoraveckej calexe ako upravovateľ. Styria pravnu-kovia, Janko, Miloško, Herbertko a najmladší Richardko sa zase starajú o to, aby prababka nebola nikdy smutno.

„Cítim sa stále zdravá“ — hovorí o sebe najstaršia občianka Hostia — „len nohy mi už akosi vypovedávajú službu. Pýtate sa na moje najmilšie jedlo, nuž vám ho prezradím. Najradšej mám naše hostianske zámesky, mliekové cesto so ze-miakmi, ďalej tekvicová omáčka a lokše. Večer si dám trocha pivka, aby sa lepšie spalo. Teraz sa vždy teším na Vianoce. Vtedy sa zídeme ce-

lá rodina. Pod stromčekom je kopa darčiekov a vždy aj nejaká maličkosť pre mňa. Raz papuče, inokedy zase krpece, podkolenky a i niečo také, o čom moji vedia, že mi urobí radosť.“

Obraz dobrej matky, babky a prababky Magušinovej nám dlho zostane v pamäti ako nám na cestu zamávala a potom sa stratila v záplave záhradných kvetín.

Najmladším občanom Hostia je chlapec Patrik BELICOVIE, ktorého sme našli v peknom novom domčeku na hornom

okraji obce. Hostie sa pod nami rozkladalo ako na dlani. Kúsok ďalej už voňal hustý borovicový les. Malý Patrik hoci má len niekoľko dní, je už hotový „chlapina“. Smelo si nás poobzeral akoby sa pýtal, že čo tí uvidia tu hľadája.

Bude šťastným človekom našej spoločnosti, pretože už teraz je obklopený všetkou láskou a starostlivosťou. Mamička jeho, Ľudmila, pracuje v ZDA v Zlatých Moravciach, otecko Ján je murárom v OPS Nitra, teraz stavia šampionáren v Topoľčiankach. A snáď nebude ďaleko od pravdy keď povieme, že najviac ho už na svet čakali jeho starí rodičia, hlavne dedko Karol...

fan Janis, občan Hosti, išiel s ňou ďalej, pretože poznal veľmi dobre okolie a zákopy vybudované v neďalekom lese. Až pred obedom 27. apríla prišli na autách jednotky rumunskej armády. V dedine vysadli a pokračovali ďalej do hôr peši. Potom sa už prúd osloboditeľských vojsk nezastavil. Za dedinou sa frontová čiara zastavila skoro na dva dni. Všeobecná nervozita vyvolaná neustálym rapkaním guľometov a pukaním samopalov počula až tretí deň, keď Nemci ustúpili, aby sa nedostali do obkľúčenia. Od tej chvíle sa pomery v dedine začali konsolidovať. Revolučný národný výbor, ktorého predsedom bol Laurinc Belica začal pomáhať tam, kde to bolo najviac treba. Občania chodili do lesov pochovávať padlých vojakov. Za čerstva sa organizoval nábor do armády. V dedine, ktorá bola sídlom partizánskeho štábu, boli ľudia uvedomelí. Za niekoľko dní bola jednotka pokope a pod vedením učiteľa Jána Petroviča odišla pešo do Martina a na niektorých miestach zasiahla ešte do bojov. Tak prišla sloboda.

RODNÉ HOSTIE, LÁSKA MOJA,
PO STÁROČIA TAK I DNES,
POHOSTINNÍ TVOJI ĽUDIA
CHLEBOM, SÔLOU VZDALI ČEŠŤ.
ZA PÓVSTANIA KEĎ VŠAK PRIŠIEL
NAJHNUSNEJŠÍ NEPRIATEĽ,
HOSTANIA SI ZOMKLI RAD,
MUŽI, ŽENY, KAMARÁT.

PÄTNÁSTEHO JANUÁRA, V DEŇ TO UZIMENÝ,
FAŠISTI IM VTRHLI DO DOLINY.
VEĽKÝ BOJ SA ŠTRHOL POTOM,
KAŽDÝ HOSTAN BOL HRDINOM

Malebnú dedinku v lone hôr v septembri 1978 navštívili, o nej napísali a ju vyfotografovali

a PAVOL MARUŠINEC
OTAKAR HOTTMAR

PRESLÁVILI SVOJE HOSTIE

● Jozef Benček, Štefan Komár, Vincent Durič, Simon Makán a Dominik Turčan, zakladajúci členovia organizácie KSČ v Hosti.

● Július Kurkin, Jozef Komár, Pavol Durič, Vojtech Trubiar, Ján Turčan, Ján Magušin, Vincent Sutor a ďalší hrdovia Slovenského národného povstania, padli v boji proti fašistom.

● Karol Červený a Jozef Simor, funkcionári silnej miestnej organizácie SPB.

● Matej Havala, prvý predseda JRD.

● Rudolf Kocian, Pavol Havala, Július Šoky st. a Pavol Červený, dlhoroční vynikajúci robotníci v ťažbe dreva u polesia Hrušov.

● Ján Červený, člen BSP G. D. Avdejeva v zlatomoraveckej calexe, najlepší pracovník strojárstva motorkompressorov.

● Ján Králik, v calexe pracuje od jej započatia výroby.

● Ján Makán, vynikajúci pracovník spotrebného družstva Jednota, odborník na prípravu poľnohospodárskych špeciálov, ochotne pomáha MNV pri organizovaní slávnostných podujatí.

● Júlia Faziková, obetavá poštárka, pracuje v Hosti od založenia pošty v roku 1959.

● Ondrej Pupák, celý svoj život bol poštárom — pri prepadе obce fašistami 15. januára 1945 ho Nemci popravili — on však prežil svoju smrť.

● Michal Olejár a Michal Jurko boli fašistami popravení spolu s O. Pupákom.

● Ján Sutor, zakladateľ slávnej dychovej hudby v Hosti, kapelník, dirigent skladateľ, upravovateľ, „duša“ okresného festivalu dychových hudieb.

● Floriana Horváthová, pôrodná asistentka, v rokoch 1928—1951 pomohla priviesť na svet prakticky celé pokolenie v Hosti a na okolí.

● Gašpar Salát a Štefan Pupák, dvaja z viacerých zaslúžilých požiarnikov.